

Kedves Tagtársaim!

Utoljára jelentkezem, mint Módszerkosár szerkesztő. A lemondásom oka, hogy szeptemberben, majd januárban munkahelyemen vissza nem utasítható (a munkahely már csak ilyen) feladatokat kaptam, melyek minden energiámat lekötik.

Adós maradtam azonban még a 2008. évi harmadik kosárban megjelent „Nem minden hulladék szemét” című anyag folytatásával. Ezt most megtaláljátok a következő oldalakon.

Örülök, hogy néhány évig a „Kosár”-szerkesztést rám bízta, szerettem csinálni. Sajnos csak kevesen voltak, akik írásaitokkal színesítették a kosár hasábjait, pedig éppen az egymás közötti ötlet, tapasztalat, információ, módszer cseréje lenne a Kör e mellékletének lényege. Sokszor volt írni vágyom, de nem egy egész kosárnyi.

Természetesen a jövőben, ha lesz mondanivalóm, és álmatlan hajnalokon az ihlet is rámtör, továbbra is szeretnék kosarat tölteni. Most is van már néhány formálódó ötletem, amit reményeim szerint majd a következő számban olvashattok.

Üdvözlettel: Emri Erika

Nem minden hulladék szemét!

(folytatás)

Javaslatok a téma feldolgozására:

1. Séta alkalmával figyeljünk meg egy gyűjtőszigetet. Keressünk máshol is ilyet a városban. Figyeljük meg, beszéljük meg, melyik konténerbe mit lehet tenni?
2. Az óvodában keletkező hulladékokat csoportosítsuk anyaguk szerint.
3. Beszélgessünk róla, melyiket hova kell tenni, mi a helyes magtartásforma. Rögzítsük az okát, magyarázatát, hogy miért is gyűjtjük külön ezeket az anyagokat? Tisztázzuk az alapfogalmakat: konténer, gyűjtőedény, hulladék, hulladék-szelektálás, komposzt, komposztláda, gyűjtősziget, újrapiír, szemét és hulladék közötti különbség, miből mit lehet készíteni, késleltetés stb.
4. Készítsünk társasjátékot házilag a téma feldolgozásához. Lásd alább!
5. Meséljünk a hulladékszelektálással kapcsolatos, ahhoz köthető meséket, történeteket. Lásd alább!
6. A tevékenységekbe, a szokások kialakításába vonjuk be a szülőket is.
7. Készítsünk játékeszközöket hulladék-anyagokból.

„NEM MINDEN HULLADÉK SZEMÉT” TÁRSASJÁTÉK

Kidolgozta: Jantnerné Oláh Ilona és a Csicsergők csoport óvodásai 2007-ben

Társasjáték

Kellékek:

- Egy nagy lepedő méretű textília, ebből lesz a játékmező
- Négy pillalack, négy különböző színű csíkkal, ezek lesznek a bábuk (vízzel megtöltve, hogy fel ne boruljanak)
- Dobókocka

- Kartondobozok, rajta a hulladékgyűjtőkön található emblémákkal
- Nagy kosár benne: műanyag, üveg, papír és komposztálható dolgok
- Vászonzacsók, benne papír, üveg, műanyag tárgyak.

A melléklet szerint megrajzoljuk a játékmezőt.

Tetszés szerint felrajzolunk egy nagy lepedőre különböző színű köröket, ahogy egy társasjáték mező általában kinéz. **[A színek csak a honlapon látszanak, de kérésre elküldjük a játékmezőt elektronikusan.]**

A játékszabály tartalmazza, milyen színű körök követik egymást a lepedő méretű textílián, a bal alsó sarokból indulva hullámvonalban. (fekete, zöld, barna, kék, sárga, a fekete köröket áthúzzuk piros x-el, illetve kék x-el)

Játékszabály:

- A fekete körökön haladnak a játékosok, annyit léphetnek, ahányat dobnak.
- Ha kék színű körre lépnek, a nagy kosárból papírt helyeznek a gyűjtődobozba, ha sárgára, akkor műanyagot, ha zöldre, akkor üveget, ha barnára, akkor komposztálnivalót teszik a megfelelő helyre.
- Készítsük el a mellékletben található piros és kék színű kártyákat is. Ha gyerek a játék során piros x-el jelölt mezőre lép, piros kártyát húz, és válaszol a kérdésre. Ha jól válaszol, annyit lép, amennyit a kártya utasít. Ha kékre, akkor a kék kártyáról felolvasott cselekvést, állítást véleményezi a játékos. Ha helyes, akkor „jaj, de jó” felkiáltással, ha helytelen és elítélendő a cselekedet, illetve az állítás, akkor „jujj, jujj!” felkiáltással. (Ebben a részben a nézők is segíthetnek a játékosnak eldönteni az állítást.)
- Az győz, aki előbb beér a célba. Ő a kis ügyes természetvédő.
- A játék végén mindent elviszünk a valódi gyűjtőszigetre.

A kártyák száma szabadon bővíthető, ahogy gyarapodik a gyerekek ismerete.

Piros hátoldalú kártyák:

HOVA HELYEZED AZ ÖBLÍTŐS, ÜDÍTŐS, ÁSVÁNYVIZES FLAKONOKAT? LÉPJ ELŐRE 3-AT!	MIT KELL TENNI, HOGY A HULLADÉK KISEBB LEGYEN? LÉPJ ELŐRE 1-ET!
HOVA HELYEZED A FEHÉR, BARNÁ, ZÖLD ÜVEGEKET? LÉPJ ELŐRE 2-T!	TUDOD-E, MI A KÜLÖNBSÉG A HULLADÉK ÉS A SZEMÉT KÖZÖTT? LÉPJ ELŐRE 4-ET!
MELYIK GYŰJTŐBE VALÓ AZ ÚJSÁG, A TELEFONKÖNYV, A ROSTOSLÉ DOBOZA? LÉPJ ELŐRE 3-AT!	SOROLJ FEL OLYAN TÁRGYAKAT, AMI ÚJRAPAPÍRBÓL KÉSZÜL! LÉPJ ELŐRE 3-AT!
HOVA KELL HELYEZNI A BÉBIITALOS ÜVEGEKET? LÉPJ ELŐRE 3-AT!	SOROLJ FEL OLYAN TÁRGYAKAT, AMIK ÚJRA FELDOLGOZOTT MŰANYAGBÓL KÉSZÜLTEK! LÉPJ ELŐRE 3-AT!

MIT JELENT AZ, HOGY SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS? LÉPJ ELŐRE 5-ÖT!	TUDOD-E, MI KÉSZÜL AZ ÖSSZEGYŰJTÖTT MŰANYAGBÓL? LÉPJ ELŐRE 3-AT!
MELYIK A KAKUKKTOJÁS? ÚJSÁGPAPÍR, TELEFONKÖNYV, ÍRÓLAP, TEJFÖLÖS POHÁR LÉPJ ELŐRE 2-T!	MONDD EL, HOL VAN AZ ÓVODÁHOZ LEGKÖZELEBBI SZELEKTÍVGYŰJTŐ SZIGET! LÉPJ ELŐRE 3-AT!
TUDOD E, MI LESZ AZ ÖSSZEGYŰJTÖTT PAPÍRBÓL? LÉPJ ELŐRE 2-T!	A LEGKÖZELEBBI HULLADÉK-SZIGETEN MILYEN HULLADÉKOT LEHET ELHELYEZNI? LÉPJ ELŐRE 4-ET!

Kék hátoldalú kártyák:

PETI A MŰANYAGGYŰJTŐ KONTÉNERBE HELYEZTE AZ ÖBLÍTŐS, AZ ÜDÍTŐS ÉS AZ ÁSVÁNYVIZES FLAKONOKAT.	PANNI A FEHÉR, BARNÁ ÉS ZÖLD SZÍNŰ ITALOS ÜVEGEKET AZ ÜVEGGYŰJTŐ KONTÉNERBE HELYEZTE.
ZOLI A BÉBIITALOS ÜVEGEKET A KOMPOSZTÁLÓBA DOBTA.	AZ ÓVODÁSOK A HASZNÁLT SZÁRAZELEMET BEHOZZÁK AZ OVIBA, ÉS A GYŰJTŐEDÉNYBE TESZIK
MI MÁR TUDJUK, HOGY A ZÖLDSÉG- ÉS GYÜMÖLCSHULLADÉKOT A KOMPOSZTÁLÓBA KELL TENNI.	AZ ÖSSZEGYŰJTÖTT PAPÍRBÓL ÚJRAPAPÍRT KÉSZÍTENEK.
A KIRÁNDULÁSKOR A ZACSKÓT, SZALVÉTÁT NEM DOBTAD EL, HANEM VISSZATETTED A TÁSKÁDBA.	KIRÁNDULTÁL ÉS A SZENDVICSED SZALVÉTÁJÁT ELDOBTAD. LÉPJ VISSZA 2-T!
AZ ÓVODÁBAN VÁGTÁL, RAGASZTOTTÁL ÉS A PAPÍRHULLADÉKOT NEM A PAPIRGYŰJTŐBE TETTED.	VÁLASSZ ZACSKÓT, TALÁD KI, MI VAN BENNE, ÉS AMI BENNE VAN, TEDD A HELYÉRE!
VÁLASSZ ZACSKÓT, TALÁD KI, MI VAN BENNE, ÉS AMI BENNE VAN, TEDD A HELYÉRE!	VÁLASSZ ZACSKÓT, TALÁD KI, MI VAN BENNE, ÉS AMI BENNE VAN, TEDD A HELYÉRE!
VÁLASSZ ZACSKÓT, TALÁD KI, MI VAN BENNE, ÉS AMI BENNE VAN, TEDD A HELYÉRE!	VÁLASSZ ZACSKÓT, TALÁD KI, MI VAN BENNE, ÉS AMI BENNE VAN, TEDD A HELYÉRE!

Palackok az erdőben

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy, kerek, sűrű erdő. Ebben az erdőben lakott emberemlékezet óta egy koboldcsalád. Mindenki tiszteletben tartotta őket, hiszen mindnyájan hallottak róla, hogy a koboldok vigyáznak az erdőre, mindnyájuk közös lakhelyére.

Egy szép napon, amikor a tavaszi napsugár egyre bátrabban próbálgatta az erejét, a kis koboldok az erdő szélén játszadoztak. A hó még foltokban takarta az erdő talaját, de egyre többet mutatott meg az avarból és az új erővel növekedni kezdő fűszálakból.

Egyszer csak a koboldok azt vették észre, hogy az erdő széli árokban valami furcsa, általuk ismeretlen tárgyak meredeznek ki a hó alól.

– Mik lehetnek ezek? – kérdezte Kinga, a kis koboldlány.

– Az emberek rakták ide ezeket. Nem kell már nekik, azért hozták el. Úgy hívják, hogy szemét – válaszolta Tódor, a legbölcsebb koboldgyerek.

– Azért hozták, mert azt hitték, hogy nekünk kell?

– Nem, csak azért, mert nem tudták máshová tenni.

– Jé, mi ez a furcsaság? – kérdezte Kinga csodálkozva. – Látom, ami mögötte van!

– Ez egy üveg. Ilyenbe töltik az emberek az italokat.

– És miért nem töltenek bele újra valamit?

– Van olyan üveg, amibe csak egyszer töltenek innivalót, aztán kidobják.

– Micsoda pazarlás! Van itt egy csomó olyan, ami hasonlít az üveghez, csak olyan átlátszó, és nem olyan kemény.

– Ezek a műanyagpalackok. Ebbe is innivalót töltenek, és többnyire csak egyszer isznak belőle.

– És mindig újat és újat csinálnak? Meg kellene mondani nekik, hogy ne csináljanak többet, mint amennyi kell az állatkáknak.

– Milyen állatkáknak?

– Nincsenek olyan állatkák, amik lebontják ezeket, mint az elpusztult fák törzsét?

– Sajnos nincsenek. Ezek itt maradnak az idők végezetéig. A műanyagot el lehet égetni, de akkor mérgező füst keletkezik, tehát ez sem egy jó megoldás. Az üveggel azért is vigyázni kell, mert ha eltörik, megvághatja az állatok lábát.

– Segítség, segítség! – hallottak egy vékony hangot a koboldgyerekek az egyik műanyagflakon felől.

Ahogy közelebb mentek, látták, hogy a palackban víz van, és abban kapálódzik egy kis, fekete bogár.

– Hát te meg, hogy kerülsz oda? – kérdezték a koboldok.

– Csak meg akartam nézni, hogy mi van ebben a micsodában. Egy pillanatra elvesztettem az egyensúlyomat, és belepottyantam.

A kis koboldok feldöntötték az üveget. A víz kifolyt, és a vízzel együtt a bogárka is kikerült belőle.

– Köszönöm, megmentettétek az életemet! – hálálkodott a kis bogár.

– Szóra sem érdemes – mondta Tódor. Valamit viszont tennünk kell, hogy ez ne fordulhasson elő még egyszer – fordult a többi koboldgyerekhez.

– Küldjük vissza a palackokat az embereknek! – javasolta Kinga.

– Elég lesz hozzá a varázserőnk? – kérdezte az egyik kis kobold.

– Ha mindnyájan együtt varázsolunk, akkor igen! – mondta Kinga, és már szaladt is körbe szólni a koboldgyerekeknek, hogy jöjjenek varázsolni.

Az összes kis kobold leült a palackok köré, megfogták egymás kezét, behunyták a szemüket, és a palackok hamarosan felemelkedtek, és elindultak a város felé.

A város főterén a járókelők furcsa jelenségre lettek figyelmesek: valahonnan fentről műanyagpalackok ereszkedtek le a betonra, egész méretes kupacot alkotva.

– Furcsa! Békaesőről már hallottam, de palackesőről még nem! – mondta az egyik.

– Talán mégsem kellene annyi szemetet juttatnunk a természetbe – felelte a másik.

Egy darabig álltak és bámultak, aztán elgondolkozva elvonultak.

Mikola Klára

Kuka Manó

– Mit szóltok az új házunkhoz, gyerekek? – kérdezte nagy örömmel Apu a családját.
– Ez csodálatos, Apu! – ujjongtak kórusban a gyerekek. – Végre nagy kertünk van, ahol kényelmesen játszhatunk, labdázhatunk és Tappancs is futkoshat kedvére!

Miközben a család meghiúsultan állt új házuk kapujában, Tappancs, a fűrgé puli már felmérte a terepet. Körberohangálta a házat, megszagolta mind a négy sarkát, benézett a garázsba és alaposan szemügyre vette a kert közepén álló komposztládát is. Különleges ház volt, különleges kerttel. A zöld pázsitban apró fehér és piros virágok bújtak meg, a nagy almafa pedig vidáman bólogatta dús koronáját a friss, tavaszi szélben.

– Gyere Palkó, segíts összeszedni a lenyírt fűvet – hívta Apu szorgos fiát.

– Hová tegyem ezt a nagy kupacot? – kérdezte lelkesen Palkó.

– A nagy fa előtt álló komposztládába. Tudod Palkó, a konyhai és kerti hulladékok, mint a zöldség- és gyümölcsmaradványok, tojáshéj, lehullott falevelek komposztálhatóak – magyarázta Apu.

– Panna, segíts édesanyádnak teríteni! Vendégeket várunk! Nagypapáék jönnek megnézni, hogyan rendezkedtünk be az új házban! – kérte Apu Pannát.

Az egész család lázas munkában várta a nagyszülőket. Anyu a konyhában szorgoskodott, Panna lelkesen válogatta az evőeszközöket, míg Apa és Palkó a kertet tették szépen rendbe.

– Palkó, gyere kérlek! Segítség Pannának kivinni a szemetet! – kiáltott ki Anyu a konyhaablakon.

A kukát a garázsban helyezték el, hogy ne kelljen mindig az utcáig elvinni a szemetet.

A gyerekek magukhoz vették a szemeteszsákokat és bementek a garázsba. A kuka a sarokban állt, kinyitották a tetejét, hogy bedobják a zacskókat. Ekkor pillantottak meg egy furcsa alakot, aki a kuka mellett álldogált. A kis ismeretlen, aki olyan volt, mint egy apró, barna krumpliszák, kérően mosolygott a gyerekekre.

– Ne dobjátok a szemetet a kukába, kérlek! Nagyon éhes vagyok – nyöszörgött a kis furcsa alak.

– Ki vagy te és miért szemetet eszel?

– Kuka Manó a nevem,
Csak szemetet eszem,
Ha nincs elég belőle,
Mi kerül a bendőbe?
Add hát ide bátran,
Csillapítsam étvágyam.

– Milyen szépen beszélsz! – lelkesedtek a gyerekek.

– Szívesen etetünk téged és vigyázunk rád.

– Hűségese barátotok leszek – mondta a Kuka Manó.

– Csak annyit kérek tőletek, etessetek, ne sajnáljátok tőlem a sok finom szemetet.

– Te leszel az új barátunk! – örvendeztek a gyerekek, és azonnal odaadták a magukkal hozott tejes dobozokat és papírzacskókat Kuka Manónak.

Kuka Manó elégedetten mosolygott és azonnal bekebelezte az egészséget. Látszott a hasán, alaposan jóllakott.

– Megjöttek! – kiáltott Anyu, amikor nagypapa és nagymama beléptek a kertkapun.

– Ez az első alkalom, hogy közösen eszünk az új kertben – mondta Apu ünnepélyesen.

A nagy kerti asztalon sorakoztak a finomságok: sült csirke, saláták, gyümölcsök, sütemények, üdítők. Mindenki jóízűen falatozott, beszélgetett, nagypapa régi történeteket mesélt, Apu és Anyu is nagyokat nevetett. Tappancs hancúrozva leste a neki szánt falatokat és amikor végre megkaparintotta, szélesebben elrohant vele.

Rengeteget ettek, Anyu még kínálta ugyan a desszertet, de már szinte mozdulni sem bírt senki a jóllakottságtól.

– Apu, Anyu, nagymama! Gyertek, bemutatunk nektek egy kedves, új ismerőst! –hívta Palkó és Panna a felnőtteket.

Mindannyian a garázsba mentek. A szülők kicsit megijedtek, amikor meglátták Kuka Manót.

– Ő Kuka Manó – mondták a gyerekek.

– Kuka Manó, meséld el, ki vagy!

– Kuka Manó a nevem

Csak szemetet eszem,

Kérlek szépen, etessetek,

Hűségese társatok leszek.

– Odaadtak Kuka Manónak egy üdítő palackot. Kuka Manó azonnal rávetette magát, hangosan ropogtatta, forgatta szájában a palackot, majd elégedetten lenyelte. Megkapta a többit is, a sörösdobozt, a borosüveget, a narancsleves kartondobozt és minden eltűnt a gyomrában. Kuka Manó jól láthatóan gömbölyödött.

A szülők nagy nehezen beleegyeztek, hogy új barátként befogadják Kukamanót is. Csak Tappancs nyüszített alig hallhatóan.

A nagy családi ebéd alatt jóval nagyobb szemétkupac keletkezett, mint általában. Üres üvegek, műanyag palackok, italos dobozok, papírzacskók, konzervdobozok heverték mindenütt.

– Mennyi mosatlan edény! Mennyi szemét és maradék! – nézett körül fáradtan Anyu.

Anyu, Apu, Palkó és Panni, de még Tappancs is nekiláttak hát, hogy összeszedjék a sok-sok hulladékot, ami az ebédből keletkezett.

– Hoztunk neked valamit! – kiáltottak boldogan a gyerekek és már adták is oda Kuka Manónak az ebédből maradt üdítő palackokat, gyümölcsleves dobozokat, konzervdobozokat, befőttesüvegeket. Nem feledkeztek meg a desszertből maradt csoki papírokról sem.

Kuka Manó lelkesen vetette rá magát a hulladékokra és elkezdte tömni a hasát.

– Sok friss, finom szemét,

Adja Kuka Manó erejét,

Ide vele mind, ne válogass,

Kuka Manó hízik,

Erős, mint a vas!

Másnap, amikor felébredtek, a gyerekek egyből kiszaladtak a kertbe, hogy játsszanak Tappanccsal. Csakhamar a szülők is felébredtek és reggeli után az egész család elindult bevásárolni a közeli ABC-be. Mindenféle finomságot pakoltak a kosárba, majd elindultak a pénztárhoz. Került a kosárba tej, üdítő, mélyhűtött pizza és hús, konzerv és természetesen kutyafinomságok is Tappancsnak.

– Apu! Miért kell ezeket az ételeket így becsomagolni? Úgyis hamar elfogyasztjuk őket! – érdeklődött Palkó.

– Képzeld csak el, mi lenne, ha a narancslé vagy a tej nem lenne becsomagolva! Haza sem tudnánk vinni! A pizzák, húсок és a többi étel pedig így marad tiszta és gusztusos, amíg haza nem értünk vele – válaszolta Apu.

– A termékeket nem tudnák szállítani sem, ha nem lennének jól becsomagolva.

– Honnan kerülnek a boltba? – kérdezte Palkó.

– Az ország és a világ minden részéről – válaszolta Apu.

– Például a narancsot Spanyolországból, a banánt Közép-Amerikából, a kakaót Dél-Amerikából, a halat Thaiföldről, a tévét és a rádiót Japánból is hozhatják.

– Messze vannak ezek az országok? – tette fel a kérdést Panna.

– Ezek óriási távolságok is lehetnek – felelte Apu.

– Több ilyen ország sok ezer kilométerre van tőlünk, még repülővel is 10-15 óra alatt tesznek meg ilyen távolságokat.

– De nem csak azért van szükség a csomagolásra, mert messziről hozzák az árukat – folytatta Apu. – A tejet, a húst, az üdítőket, a joghurtot, néhány gyümölcsöt, ami az ország különböző részeiről – sokszor egész közletről jut el hozzánk, azért kell becsomagolni, hogy könnyebben lehessen szállítani őket. Ha nem lennének jól becsomagolva, hamar megromlanának, összenyomódnának és nem tudnánk őket megvenni a boltban. A csomagolás arra is jó, hogy a benne lévő termékekről tájékoztatást kapjunk, mikor készült, meddig fogyaszthatjuk el, milyen összetevőkből áll. Ezért töltik a tejet dobozba, az üdítőket üvegekbe vagy műanyag palackba, esetleg italos dobozba, és ezért rakják a pizzát is kartondobozba, a joghurtot pedig műanyag pohárba. Ha végignéznünk itt az ABC-ben, majdnem minden terméknek van csomagolása, és ez mind a mi kényelmünket, egészségünket szolgálja, és nem utolsó sorban tetszetőssé, vonzóvá teszi a termékeket.

Hazafelé észre sem vették, hogy valaki követi őket, figyelni minden lépésüket. Útközben elrágcsáltak egy kis csokit, mogyorót, de mivel nem találtak kukát, ezért a papírt ledobták a földre, nem is figyelve, hogy Kuka Manó ott lépked mögöttük és csak erre vár.

Míg hazaértek, Kuka Manó hasa már úgy megdagadt, hogy alig bírta követni a családot. De nem maradt le tőlük, mert tudta, hogy otthon még finomabb falatok várnak rá.

Hamarosan eljött a hétfő, és a gyerekek iskolába indultak.

Ahogy kiléptek a kapun, látták, hogy mellettük lévő házból is épp akkor toppan ki egy kisfiú és egy kislány.

– Sziasztok! – köszönt barátságosan Palkó a két gyereknek. – Most költöztünk ide! Én Palkó vagyok, ő pedig Panna, a húgom.

Kiderült, hogy a szomszéd gyerekek, Karcsi és Marcsi is abba az iskolába járnak, ahová Panna és Palkó, így hát együtt indultak útnak. Sokat beszélgettek útközben és észre sem vették, hogy milyen gyorsan megérkeztek a suliba. De nem csak ők mentek az iskolába. Valaki, illetve valami, néhány lépés távolságról követte őket. Kuka Manó volt az, aki útközben mind felszedegette és megette az eldobált szemetet, közben pedig egyre csak dagadt.

A legjobb dolga azonban az iskolában volt Kuka Manónak. Észrevétlenül beköltözött a kukába és felfalta az összes iskolatejes poharat, az üdítő dobozokat, a csoki papírokat és a papírszalvétákat, míg végül akkorára nőtt, hogy alig tudott kimászni a kukából.

A szünetben Kuka Manó körbe-körbe szaladgált az osztályban és verseivel szórakoztatta a gyerekeket.

– Itt a szemét, itt a jó,

Hízik a Kuka Manó.

Gyertek, gyertek, gyerekek,

Dobjátok a szemetet,

Elkapom és bekapom,

Dagad a hasam nagyon.

Panna és Palkó csodálkozva nézték, hogy Kuka Manó milyen rohamosan hízik. Még csak két napja ismerték, de máris kétszeresére nőtt a barátjuk.

Kicsengetés után a gyerekek összesereglettek az iskolaudvaron, és aggódva nézték, hogy Kuka Manó már szinte alig tud mozdulni és nehezen lélegzik.

– Kuka Manó rosszul lett, segítsünk neki! – kiáltott Panna és a tanárnőért rohant.

– Mi történt itt? Ki ez a furcsa figura? – kérdezte Ökolónia tanárnő.

– Ő Kuka Manó, a barátunk, aki megette a hétvégén összegyűlt szemetünket, és az iskolában is minden kuka tartalmát felfalta! – mondta Palkó.

– Akkor ne is csodálkozzatok, hogy így meghízott, szegény! Sürgősen diétára kell őt fognunk, méghozzá Megtisztít Felügyelő segítségével!

– Ki az a Megtisztít Felügyelő? – kérdezték a gyerekek.

– Segít nekünk a környezet megvédésében, és Kuka Manó problémáját is orvosolni tudja – mutatta be a Felügyelőt Ökolónia tanárnő.

– Jó napot mindenkinek! – lépett be a kapun Megtisztít Felügyelő. Nagy, magas, erős, barátságos arcú ember volt, sárga ruhában és egy füzetet tartott a kezében.

– Hívtatok, mi a baj?
 – Új barátunk, Kuka Manó rengeteg szemetet tömött magába, és most hasfájás gyötri szegényt. Akkorára hízott, hogy moccanni sem tud. Segítsen, hogy olyan legyen, mint régen!
 – kérték a gyerekek.
 – Ne féljete, csak egy kis odafigyelés, és a barátotok visszanyeri régi alakját! – mondta Megtisztít Felügyelő. – A szemetet ugyanis gond, de a hulladék érték lehet!
 – Mi a különbség szemet és hulladék között? Eddig azt hittük, hogy a kettő ugyanazt jelenti – mondták csodálkozva a gyerekek.
 – Ha mindent beledobunk egy kukába, összekeveredik. Ebből lesz a szemet.
 És ettől lett a ti Kuka Manótok is ilyen kövér. Sok olyan anyag van. Amiket ha ügyesen, külön gyűjtenének, újra fel lehetne használni. Az üdítő palackból újra üdítő palack, a tejdobozból másik doboz, a használt üvegből új üveg készülhet és az alumíniumdobozból is újra doboz lehet, és Kuka Manó sem nőne ilyen hatalmasra – magyarázta Megtisztít Felügyelő.
 – Miért fontos ez? – kérdezte Panna és Palkó szinte egyszerre.
 – Mert minden anyagot, amit felhasználunk, a természet ad nekünk. Az ember, átalakítja a természet anyagait, hogy azokat a maga számára hasznossá tegye. De a természet sem ad nekünk vég nélkül mindent. Ha nem vigyázunk, elfogynak a fák, amelyek a papírt adják, a homok, amiből az üveg lesz, a fém, amiből a konzervdobozok lesznek, az alumínium, amiből az italosdoboz lesz, és minden olyan anyag, ami nélkül nem tudunk élni. Ezért kell vigyáznunk a természetre. Az anyagokat pedig annyiszor kell felhasználni újra, amennyiszer csak lehetséges – mesélte bölcsen a felügyelő.
 – Hogyan lehet valamit újra felhasználni?
 – A műanyag palackokat például megtisztítják, kimossák, majd ledarálják. Olyan műanyag darálékot csinálnak belőle, amiből aztán más műanyag tárgyakat lehet gyártani. Például kisautót, locsolókannát, vállfát, vagy akár salát is. Az összegyűjtött papírból újra papírt készítenek, így nem kell annyi fát elvennünk a természettől.
 – Mit kell tennünk, hogy így lehessen? – kérdezte Panna és Palkó.
 – Erős diétát ajánlok Kuka Manónak. – mondta Megtisztít Felügyelő.
 – Az a fontos mindössze, hogy a helyes mértéket megtaláljuk az etetésében. Mindazt, amit nem tudtok a különböző anyagok gyűjtésére kijelölt színes kukában elhelyezni, mert nem oda valók, Kuka Manó kaphatja. Meg fogjátok látni, hogy ez ugyan erős diéta lesz, de jót fog tenni mindenkinek!
 – Milyen színes kukákról beszél, Felügyelő úr? – csillan fel a szeme Pannának és Palkónak.
 – Nézzétek, mindent előkészítettem. Figyeljete a tanárnőre! – mondta a Felügyelő. Ezentúl gyűjtjük külön a különböző anyagokat! – mondta Ökolónia tanárnő.
 – Külön kell válogatni a fehér üveget, a színes üveget, a papírt, a műanyagot és a fémet. – tette hozzá Megtisztít Felügyelő.
 – Ez könnyen fog menni! – ujjonganak a gyerekek. – Ott vannak a színes kukák! De hogy kerültek ezek ide? – kérdezik csodálkozva a gyerekek.
 – Ezeket a szép, színes kukákat Megtisztít Felügyelő hozta nekünk. Ezentúl a kukásautó külön gyűjti össze a hulladékokat belőlük – mondta a tanárnő. – A zöldbe a színes üveget, a fehérbe a fehér üveget, a sárgába a műanyagot, a kékbe a papírt tesszük, és a szürkébe gyűjtjük a fémet. Ezt az öt kukát együtt gyűjtőszigetnek nevezzük. Ez a sziget segít majd Kuka Manó diétájában – magyarázta a Felügyelő.

A gyerekek boldogan újságolták el szüleiknek a hallottakat, és Kuka Manót azonnal fogyókúrára fogták. Minden úgy lett, ahogy Megtisztít Felügyelő jósolta. Kuka Manó kapott saját kis tányért, amibe mindazt a szemetet tették, amit nem tudtak a színes kukákba rakni. Ahogy a gyerekek egyre jobban tudták, melyik kukába mi való, egyre kevesebb jutott a kis barátjuknak.

Estéknként összeült a család és a kis füzetből, amit Megtisztít Felügyelő adott nekik, közösen tanulmányozták, hogyan kell a szemetet külön válogatni, hogy hasznos hulladék

legyen belőle. Hogy az üvegből újra üveg lehessen, hogy a műanyag palackokból más műanyag lehessen, hogy a papírból mesekönyv, újság vagy kifestő füzet lehessen.

Kuka Manó a fogyókúrájának köszönhetően visszanyerte régi alakját és jókedvét, sőt, még egy új verset költött:

– Kuka Manó a nevem.

Csak azt a szemetet eszem,
Amit külön nem gyűjtenek,
Így mindig a barátotok leszek.

– Ezentúl mi is vigyázunk a természetre! Igaz, Karcsi? Igaz, Marcsi? Igaz, gyerekek? – kérdezte Apa és Anya.

Házavató

A süncsalád fázósan bandukolt a szántóföldön. Már régóta keresik az új otthonukat, egy megfelelő odút vagy zugot, ahol télire meghúzhatnák magukat. Nem sok sikerrel, hiszen a környék öreg fáit mind kivágták, a facsemeték pedig nem nyújtanak számukra elegendő védelmet. Nincs bennük odú, de még vastag, föld feletti gyökereik sincsenek, ami alá egy kis vackot lehetne kaparni.

A bandukolás során a szántóföld mellett egy nagy kupac furcsa holmit találtak. Volt ott kidobált könyv, törött üveg, festékesdoboz, egy rozszant centrifuga, és ki tudja még, mi minden.

– Ne maradjatok itt, sok veszély fenyeget itt titeket! – szolt rájuk valaki. Egy őzike lépett eléjük a szeméthegek közül, jól láthatóan sántikálva.

– Hát veled meg mi történt? – kérdezte Sünpapa.

– Megvágott az üvegcserep. Szerencsére nem veszélyes a sebem, hamarosan rendbe jövök, de történhetett volna rosszabbul is.

– Nem tudom, hogy lehetnek ilyen felelőtlenek az emberek – csóválta a fejét Sün Csongor, a legnagyobb gyerek.

– Nem mind ilyen, de elég, ha egy ilyen, és máris megvan a baj. – mondta az édesanya.

– Nézd, apa egy kuckó! – kiáltott fel Sün Csilla, a legkisebb csemete.

Egy oldalára döntött, kopott centrifuga terpeszkedett a szeméthalom szélén.

– Itt akár el is aludhatnánk! – mondta Sün Csaba, a középső gyermek.

– Nem tűnik ideális hajléknak, de hát mit tegyünk? – vakarta a fejét az apuka. – Hamarosan ránk esteledik, és nincs semmi más búvóhely a környéken.

A süncsalád bevonult hát a centrifugába és mivel nagyon fáradtak voltak, hamar elnyomta őket az álom.

Másnap reggel dermedt tagokkal ébredtek.

– Jaj de fázom! Fájt a hátam! Nem érzem a lábamat! Elfeküdtem a nyakamat! panaszkodtak a sün-gyerekek.

– Merre menjünk tovább? – kérdezte az anyuka. Az egész család tanácstalan volt.

Ekkor odarepült egy veréb.

– Erdőt kerestek? Arra nyugatnak még van egy erdőrész, ahol odvas, öreg fák is vannak! Ott biztosan találtok magatoknak hajlékot!

Elindult hát újra a család, új lendületet kapva a reménytől. Hamarosan meg is látták a gyönyörű, hatalmas fákat. Az erdő szélére érve egy ovális táblára lettek figyelmesek.

– Természetvédelmi terület, ez van ráírva! – csörrentett oda egy szarka fontoskodón. – Sajnos, már szinte csak a táblával jelölt területeken maradnak meg az ilyen szép, öreg fák, tele makkal és odúval – tette hozzá.

– Akkor sok ilyen természetvédelmi micsodát kell létrehozni – szögezte le Sün Csaba.

Alighogy beértek az erdőbe, máris találtak egy odút egy vén tölgyfa aljában. Ki is próbálták íziben.

– Jaj, de jó kényelmes! – örvendezett Sün Csilla. Egyből nekilátott avarból ágyat csinálni magának.

– És biztonságosnak is tűnik – tette hozzá az anyukájuk.

Ezt az éjszakát már nyugodtabban, kellemesebben, reményekkel telten töltötték a tölgyfa odvában.

Mikola Klára

Komposztmanók

Egyszer volt, hol nem volt két kópé manó. Mindketten erdei házikójukban éldegéltek a nagy gesztenyefa alatt, az Óperencián innen a nagy gesztenyerengetegben. Az egyik manót Tóninak hívták és egy híján 100 éves volt, míg a másikat Lórinak, aki 99. A két kópé egymás mellett éldegélt, gyakran megviccelték egymást, mert máshogy gondolkodtak az életükről.

Történt egy nap, hogy Tóni, aki nagyon vigyázott környezetére észrevette, hogy Lóri kidobálja a szemetét a gombaháza udvarára. Volt ott almacsutka, a tegnapi újság, elszáradt szobanövény, és Lóri kinőtt ruhatárának fele. Nagyon elképedt, hiszen ő majdnem mindent fel tudott volna használni, amit Lóri szemétként a ház mellé dobált. Nem volt hát rest, átment szomszédjához.

Lóri! A szemét egy részét felhasználhatnád, és szebb lenne a házad tája! Ha a nagy részét különválogatva gyűjtenéd, segítenél tisztán tartani a természetet. – érvelt Tóni.

– Kössünk fogadást! – csillant fel Lóri szeme. – A házad tele van kacattal és az udvaron egy kupacban áll a feldarabolt gally és konyhai hulladék. Én viszont elvitetem a szemetem. Fogadjunk, hogy az én házam és udvarom jövő tavaszra szebb lesz, mint a tied!

Ebben maradtak. Lóri csak hordta-hordta ki a sokféle kacatot, újságot a háza elé, a kupac egyre nagyobb és nagyobb lett. Lassan, mikor már azt gondoltuk volna, hogy mindent kihordott a kunyhóból, az udvaron lévő leveleket kezdte egy csomóba hordani, tetejére a száraz gallyakat, faágakat. Lassan teljesen csupaszra gereblyézte kertjét is. Nagyon elégedett volt!

Tóni ezzel szemben ügyesen válogatta külön a maga által termelt szemetet. A kinőtt ruháit, merthogy ő is felszedett néhány kilót az évek során, egy kupacba rakta, melyet Hársfaszomszédnak szánt. Az újságot összekötözve az ajtó mellé támasztotta, pont a lukas fémlábasok gyűjtődénye mellé.

Mivel nagyon szeretett főzni, elég sok répakaparék, hagymahéj és burgonyamaradék került ki a keze alól. Ezeket egy helyre a kertben lévő komposzthalomra rakta.

Eközben Lóri pénzért elvitette harmadik szemétkupacát Kupac Kukaccal, a gesztenyesori hulladékátvevővel. Megtakarított pénze egyre fogyott.

A szomszédban lakó Tóni ősszel leadta az összekötözött újságot, az összegyűjtött fémhulladékát, melyekért szép summát kapott. A pénzt félretette télire.

Lassan beköszöntött a tél. A két manó fűteni kezdett. Lassan elfogyott a tüzelőanyag, és csak pénzért kaphattak újabb adagot. Lóri elköltötte rá az összes félretett pénzét, míg Tóni a leadott hulladékokból nyert pénzzel gazdálkodott.

A tavasz beköszöntével Lórinak újra felgyűlt a szemete az udvarán, de pénz híján nem tudta elvitetni Kupac Kukaccal, a gesztenyesori hulladékátvevővel. A szeméthegy pedig nőttön-nőtt.

Tóni ügyesen gazdálkodott, a szemete különválogatásával nemhogy tisztán tartotta az otthonát, de még plusz pénzt is bezsebelt.

Az egy év alatt a kertben összegyűlő krumplihéjből, faágakból, levelekből és konyhai maradékokból lassan komposzt lett. Ebben a kertjében élő kukacok és élőlények segítettek Tóninak. A komposztot tavasszal Tóni a kertben virágtetésre használta fel, így gyönyörű

kék- lila- sárga és piros színben pompázó, üde illatú virágkarnevál fogadta az ide érkező Lórit.

Lóri lógó orral köszöntötte szomszédját.

– Megnyerted a fogadást – szégyellte el magát Lóri. – Igazad volt, fontos, hogy különválogassuk a szemetet és felhasználjuk, amit lehet. Nézd a kertem – mutatott át szeméthalmára és kókadozó virágaira Lóri. – A szemetem nem tudom hová tenni, és pénz híján elvitetni sem. Kérlek, segíts, hogy kertem gyönyörű lehessen!

Tóni rájött, hogy szomszédja, Lóri megértette a különválogatás fontosságát és ketten nekiálltak, hogy átválogassák Lóri szemetét.

Környezeti nevelés nemzetközi vizeken

Iskolánk 5 éve vesz részt a Comenius programban, melyben négy európai ország (Németország, Lengyelország, Románia és Magyarország) egy egy általános iskolája együtt dolgoznak egy közösen meghatározott témában. A közoktatási intézményeknek kiírt pályázatra a négy ország együtt működő általános iskolája egy közös pályázatot adott be és nyert meg. A két éves program első része, az idei tanév a vízről szól, a következő tanévben a hulladékkal fogunk foglalkozni. A projekt anyagi részét a Tempus Közalapítványon keresztül az Európai Unió állja.

A vizes projekt első találkozásának a lengyel iskola adott otthont az ősszel, mivel ennek az éves munkának ők a koordinátorai. A találkozó célja a tennivalók részletes kidolgozása volt, ezért ezen az együttgondolkodáson csak pedagógusok vettünk részt. A találkozón meghatározott témákból néhány:

- a négy iskola vízfelhasználásának mérése azonos időpontban összehasonlítás céljából

- az iskolák honnan kapják a vizet (kutak, vízművek, víztisztítók látogatása)

- kísérletek a vízzel

- hová folyik a vizünk

- végső következtetés: a gyerekek ismerjék fel, hogy spórolni kell a vízzel – ötletek, javaslatok formájában, mivel természetesen a projekt fő szereplői a gyerekek.

Az egész munka minél több gyerek aktív részvételére épül. Minden feladattípust a tanulók végeznek az életkori sajátosságaikat figyelembe véve. Célunk az, hogy az ifjúság minél szélesebb körben minél több vizes információhoz jusson és érzelmileg azonosuljon a víz fontosságával, óvásával, tiszteletével.

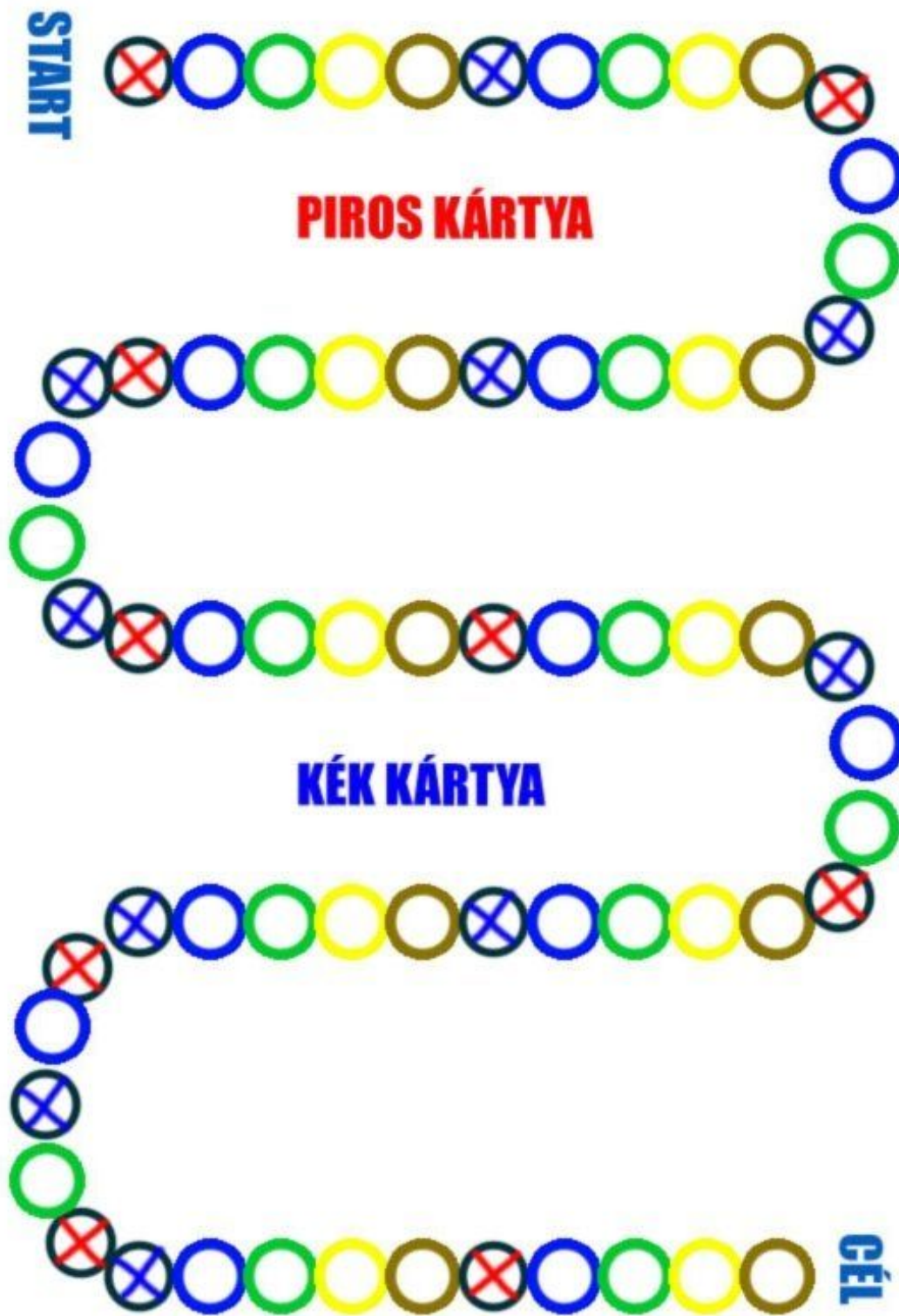
Ebben a projektben a mi iskolánk külsős partnerintézménye a Fővárosi Vízművek ZRT. Szerencsés egybeesés, hogy a vízművek éppen az idén ünnepli fennállásának 140. évfordulóját. A jubileum jegyében az Aquincumban rendezett interaktív kiállításon gyerekeink sokat tanultak és jól szórakoztak.

Vizes témával szakköröseimmel mindig is foglalkoztunk, így ennek a kiállításnak az információs anyaga kapcsolódott a már korábban megszerzett ismeretekhez. A ma emberének igenis tisztában kell lennie azzal, hogy a csapból engedett víz honnan származik, és hogy milyen utat tesz meg, míg a poharunkba kerül. Tudnunk kell, hogy milyen minőségű vizet iszunk, és hogy miért kerül annyiba a vízszámlánk.

Ha mindannyian tisztában lennénk „vizes” ismeretekkel, nem lenne annyi vízpazarlás, nem lenne annyi vízzabáló csöpögő csap. Hosszú távon, ha nem figyelünk oda, kihalnak növények, állatok..... egyre többen.

A fentiekből úgy gondolom, elég sok használható információs anyaggal rendelkezünk a környezeti nevelési célok megvalósításához.

Emri Erika

NEM MINDEN HULLADÉK SZEMÉTI!!!